

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/757 muuttamisesta IMO:n alusten polttoaineen kulutusta koskevan tiedonkeruujärjestelmän huomioon ottamiseksi

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/757 muuttamisesta IMO:n alusten polttoaineen kulutusta koskevan tiedonkeruujärjestelmän huomioon ottamiseksi (U 107/2018 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Ilmastonmuutos edellyttää toimia kaikilta yhteiskunnan osa-alueilta. Kansainvälisen laivaliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen osuuden kasvihuonekaasupäästöjen kokonaismäärästä arvioidaan olevan noin 2—3 prosenttia, joka on enemmän kuin minkään yksittäisen EU-valtion päästöt. Euroopan ympäristökeskuksen (EEA) arvion mukaan Euroopassa meriliikenteen osuus kaikista liikennesektorin kasvihuonekaasuista on yli 13 prosenttia. Suomessa vesiliikenteen päästöt, joihin lasketaan myös sisävesiliikenteen päästöt, ovat arviolta neljä prosenttia kansallisista kokonaispäästöistä. Tulevaisuudessa kauppamerenkulun oletetaan lisääntyvän, minkä seurauksena myös päästöt kasvavat, ellei vähentämistoimiin ryhdytä. Kansainvälinen merenkulkujärjestö (International Maritime Organization, jäljempänä IMO) arvioi vuonna 2014 kansainvälisen meriliikenteen päästöjen kasvavan 50—250 prosentilla ilman päästövähennystoimia. Tällöin ilmastavoitteet jäävät saavuttamatta.

Komissio antoi 4 päivänä helmikuuta 2019 ehdotuksen (COM(2019) 38 final) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2015/757 muuttamisesta alusten polttoöljynkulutusta koskevien tietojen maailmanlaajuisen tiedonkeruujärjestelmän huomioon ottamiseksi. Komission ehdotuksella pyritään vähentämään niiden alusten hallinnollista taakkaa, jotka kuuluvat sekä EU:n MRV-asetuksen että IMO:n alusten polttoaineen kulutusta koskevan kansainvälisen tietojenkeruujärjestelmän soveltamisalaan.

Valiokunnan lausunto LiVL 47/2018 vp

Ehdotus sisältää seuraavat muutokset:

MRV-asetuksen käsitteiden määritelmiä yhdenmukaistettaisiin IMO:n tiedonkeruujärjestelmän määritelmien kanssa.

Tiedon kerääminen alusten kuljettaman lastin määrästä muuttuisi vapaaehtoiseksi. EU:n MRV-asetus on tähän asti edellyttänyt aluksia tarkkailemaan todellista lastimäärää, jotta yksittäisen aluksen energiatehokkuudesta saadaan tarkkaa tietoa. IMO:n tiedonkeruujärjestelmä pohjautuu sen sijaan tietoon alusten lastikapasiteetista. Nyt komission asetusehdotuksessa EU:n tiedonkeruun esitetään perustuvan lastikapasiteettiin, tarkan lastimäärätiedon sijaan.

Alusten tarkkailusuunnitelmien vaatimuksia kevennetään vastaamaan IMO:n vastaavia vaatimuksia. EU:n MRV-asetuksessa päästöistä raportoidaan tarkkailusuunnitelman (Monitoring Plan, MP) avulla. IMO:ssa vastaava tarkkailusuunnitelma on osa laajempaa energiatehokkuuden hallintasuunnitelmaa (Ship Energy Efficiency Management Plan, SEEMP). Komission ehdotuksessa poistetaan tiedonkeruun vaatimuksista esimerkiksi polttoainetyyppien päästökertoimet tai vaihtoehtoisten polttoaineiden osalta päästökertoimien määrittämiseen käytettävät menetelmät sekä menettelyt, jotka liittyvät hiilidioksidipäästöluettelon ajantasaistamiseen.

EU:n MRV-asetusehdotuksessa ei esitetä muutoksia seuraaviin kohtiin, jotka eivät ole yhdenmukaisia IMO:n tiedonkeruujärjestelmän kanssa:

MRV-asetusta sovelletaan kaikkiin aluksiin, jotka kuljettavat lastia, ja joiden bruttovetoisuus on yli 5 000. IMO:n tiedonkeruujärjestelmä koskee kaikkia aluksia, joiden bruttovetoisuus on yli 5 000 riippumatta siitä, kuljettavatko ne lastia.

MRV-asetuksen mukaan alusten hiilidioksidipäästöjä on tarkkailtava ja niistä on raportoitava erikseen aluksen ollessa unionin satamissa sekä kotimaan vesiliikenteessä.

MRV-asetuksen mukaan akkreditoidun kolmannen osapuolet on todennettava raportoidut tiedot.

Yksittäisten alusten CO₂-päästötiedot julkaistaan.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää EU:n ja kansainvälisen tason toimia meriliikenteen päästövähennysten toteuttamiseksi tärkeinä. Valtioneuvosto katsoo, että EU:n MRV-asetuksen ja IMO:n tiedonkeruujärjestelmän avulla saadaan kerätyksi luotettavaa tietoa meriliikenteen päästöistä päätöksenteon tueksi.

Valtioneuvosto katsoo, että EU:n ja IMO:n järjestelmien yhdenmukaistaminen on lähtökohtaisesti kannatettavaa.

MRV-asetuksen jatkovalmistelussa olisi varmistettava, että järjestelmien yhdenmukaistaminen ei heikennä EU:n edellytyksiä saavuttaa sen ilmastotavoitteita taikka tiedon hyödyntämisen edellytyksiä.

Valiokunnan lausunto LiVL 47/2018 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta pitää valtioneuvoston kantaa perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena. EU:n MRV-asetuksen ja IMO:n tiedonkeruujärjestelmän yhdenmukaistaminen on valiokunnan näkemyksen mukaan kannatettavaa. Tämä parantaa mahdollisuuksia myös yhdenmukaistaa kilpailun edellytyksiä. Samalla on syytä pyrkiä edelleen vähentämään varustamoiden hallinnollista taakkaa lähentämällä EU-järjestelmää ja kansainvälistä IMO-järjestelmää.

Valiokunta kantaa huolta siitä, että päästöjen valvontaa ei ole riittävästi. On tarvetta myös kansainvälisille toimille valvonnan tehostamiseksi.

Valiokunta katsoo, että uusien puhtaiden teknologioiden kehittäminen luo myös uusia mahdollisuuksia suomalaiselle elinkeinotoiminnalle. Suomen tuleekin pyrkiä hyödyntämään uuden teknologian luomia kaupallisia mahdollisuuksia.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa edellä esitetyin vähäisin täsmennyksin valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 28.2.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen sin
varapuheenjohtaja Markku Pakkanen kesk
jäsen Mikko Alatalo kesk
jäsen Jyrki Kasvi vihr
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Mia Laiho kok
jäsen Mats Löfström r
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk
jäsen Sofia Vikman kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker